

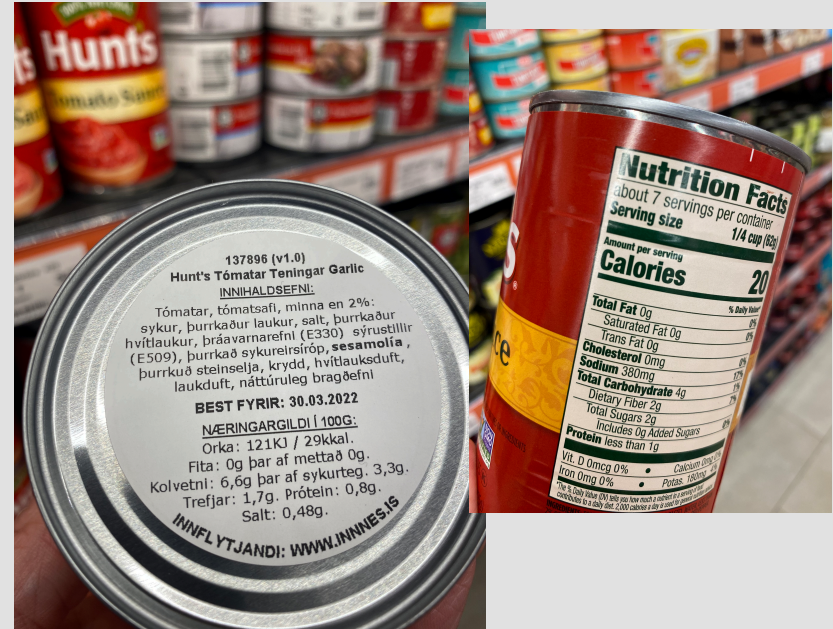
Stafrænar lausnir á pólítískum málum

Félagsfundur FA 16. marz 2021

Ólafur Stephensen framkvæmdastjóri

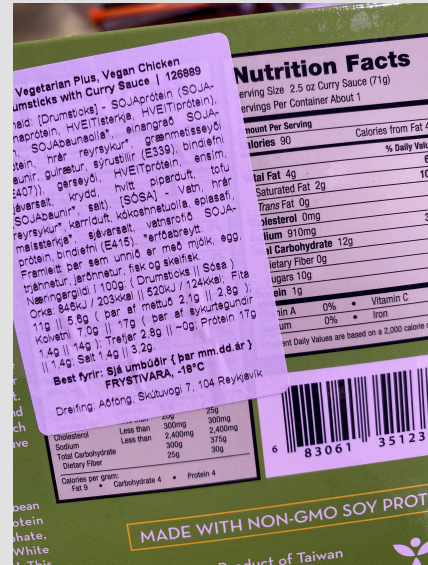
Matvælalöggjöf ESB gildir á Íslandi

- Aðild að innri markaði ESB í gegnum EES-samninginn
- Höfum tekið upp reglur ESB um frjálst flæði vörur, þ.m.t. matvöru
- Staðsett á milli tveggja stórra markaða, flytjum inn meira af vöru frá N-Ameríku en flest önnur Evrópuríki
- Matvælalöggjöf ESB að stærstum hluta orðin hluti af íslenskum rétti, þ.m.t. reglur um vörumerkingar í þágu neytendaverndar
- Ólíkar reglur um merkingar í Bandaríkjunum og fleiri þriðju ríkjum annars vegar og EES-ríkjum hins vegar hafa valdið ýmsum vandkvæðum

Kostnaður vegna endurmerkinga

- Þarf oft að endurmerkja matvöru frá ríkjum utan EES
- Allar forpakkaðar matvörur, t.d. morgunkorn, hrísgrjón, kornmat, niðursuðumat, súpur, sósur
- Kostnaður á pakkingu líklega um 20 kr.
- Hækkar verð á ódýrari pakkingum umtalsvert, hlutfallslega
- Kostnaðarverð á 100 kr. tómataðós hækkar um 20%
- Endurmerkingakostnaður hækkar mögulega verð innfluttrar matvöru frá N-Ameríku um 10-15%

Bretland bætist í hóp þriðju ríkja

- Bretland yfirgaf EES um áramót, varð þriðja ríki
- Dugar ekki lengur að tilgreina ábyrgðaraðila í Bretlandi á umbúðum, verður að vera lögaðili á EES
- Mismunandi hvort brezkir birgjar eru yfirleitt meðvitaðir um þetta.
 - Stór hluti þegar með þetta í lagi um áramót
 - Margir meðvitaðir, með breytingu í undirbúningi
 - Of margir komu af fjöllum
- Höfum beint því til MAST að stofnunin biðji heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga að beita meðalhófi út árið
- Ef menn taka ekki við sér getur þurft að endurmerkja umbúðir með tilheyrandi kostnaði. FA hefur lagt áherzlu á að stafrænar lausnir verði fremur notaðar en límmiðalausnin

NUTRITIONAL INFORMATION	PER 100g	TYPICAL VALUES			% RI*
		PER BISCUIT 30g	PER 100g	REFERENCE INTAKES*	
ENERGY	1873 kJ 448 kcal	562 kJ 134 kcal	8400 kJ 2000 kcal		
FAT	17.4g	5.2g	70g	7%	
OF WHICH SATURATES	12.7g	3.8g	20g	7%	
CARBOHYDRATES	69.2g	20.8g	260g	19%	
OF WHICH SUGARS	34.7g	10.4g	90g	8%	
FIBRE	2.5g	0.7g	—	12%	
PROTEIN	3.6g	1.1g	50g	2%	
SALT	0.67g	0.2g	6g	3%	

*Reference intake of an average adult (8400 kJ/2000 kcal)

MADE BY THOMAS TUNNOCK LTD
34 OLD MILL ROAD, UDDINGSTON, GLASGOW G71 7HH, SCOTLAND www.tunnock.co.uk

BEST BEFORE
31 12 2021
A1/120354 07:45

INGREDIENTS: CARAMEL 50% (GLUCOSE SYRUP, CONDENSED MILK, INVERT SUGAR SYRUP, PALM FLAVOURING, EMULSIFIER: SOYA LECITHIN (E322)) CHOCOLATE 33% (COCOA MASS, SUGAR, BUTTER, VANILLA EXTRACT)

Hindrun í viðskiptum

- Burtséð frá kostnaði er endurmerking matvæla ekki lengur bezta leiðin til að koma mikilvægum upplýsingum til neytenda
- Hægt að líta á mismunandi merkingarreglur sem viðskiptahindrun
- Getur torveldað viðræður um fríverzlun við t.d. Bretland og Bandaríkin

Krafa neytenda um meiri upplýsingar

- Upplýstir neytendur gera kröfur um meiri vöruupplýsingar en er með góðu móti hægt að koma fyrir á t.d. niðursuðudós
 - Uppruni/framleiðsluland
 - Rekjanleiki
 - Innihaldsefni
 - Ofnæmisvaldar
 - Vistspor
 - Lyfjanotkun
 - Umhverfis- og gæðavottanir

MAST
Matvælastofnun

Merkingar matvæla

Þessum upplýsingum átt þú rétt á

Geymslupól
„Síðasti notkunardagur“/
„Notist eigi síðar en“
EKKI má selja matvæli
eftir þennan dag, því þau
eru ekki lengur örugg til
neyðu.
„Best fyrir“
Það má selja matvæli þó
„Best fyrir“ dagsetning sé
löfn, ef aðgreind í verslun.

Helti vörurnar

Krabbasalat
Mikil þegjumatun

Innihaldsefni
eru í röð eftir
minnkandi magni.

**Ofnæmis- og
ópólsvaldar**
eru merktir með
skýrum hatti og
aðgreindir í.d. með
felleirum. Þegar
matvæli eru söld án
umbúða á kaupandi
rétt á upplýsingum
um ofnæmis- og
ópólsvalda og flest
önnur atriði sem
vestulega koma fram
á umbúðunum.

Næringsmerking
Hun sýnir hve mikil
matvæli innihalda af
orku og ákveðnum
næringsefnum í
100 g eða ml. Önnur
atriði hér til hægri
verða að koma fram í
næringsmerkingu.
Stærð tekið af vörubúðinni
þar sem henni er 100 g/100 ml.

Magn innihaldsefna
Ef helli vöru,
myndir eða texti
draga fram ákveðin
innihaldsefni, eða
neytendur tengja
ákveðin innihaldsefni
við hellið, þá verður
magn þeirra (%) að
koma fram.

Helti og heilmitisfang
Fyrirskilið sem neytendur
geta haft samband við
vegna matvörurnar.

Geymsluskilyrði
Kælivörur geymast við 0-4°C, frýstivörur við
á m.k. -18°C. Rétt geymsla matvæla tryggir
að geymslupólmerking standist.

Aukaeftir eru merkt með flokkahatti
sem lýsir tilgangi með notkun og
E-númeri eða helli aukafna.

Réttur neytenda

Þú átt rétt á aðgengilegum, nákvæmum, auðskiljanlegum og skýrum
upplýsingum í skilgreindri lágmarkstærð um matvæli, á íslensku,
ensku eða norðurlandamáli öðru en finnsku. Merkingar mega ekki vera
villandi. Allar upplýsingar (nema geymslupól) verða að vera tilteknaðar.
Áður en kaup eru ákveðin í fararúti, s.s. í gegnum síma eða netið.
Kynntu þér rétt þinn nánar á vef Matvælastofnunar, www.mast.is.

Upprunamerking
Uppruna er skylt að merka á sum
matvæli s.s. grænmeti og nautageti.
Meira um það á mast.is.

Tómatar
Uppruni: Ísland
Aðrir gæðisgjafar:
Tómatarleggi 2
EKKI skilum.

Nettómagn
Þyngd eða
rúmmál matvæla
á umbúðu.

**SKYR
Proteinríkt**
Protein skilur að
vegi viðvaranassa

Fullryðing
má nota, ef þær uppfylla
ákveðið lágmark.
Næringsfullryðing
s.s. próteinrikur, flutíll og
Skrárgæði draga fram
jávæða næringarþætti.

Heilsufullryðing
s.s. „D-vítamín stuðlar“
á viðhaldi eðlilegrar
viðvæðisfermis“ segja
til um tengsl heilsu og
matvæla eða efna í þeim.

Tryggjum öryggi matvæla
Notum ekki matvæli eftir að
„Síðasti notkunardagur“ er löfn.

**Nýttum matvæli þó „Best fyrir“
dagsetning sé löfn, ef þau eru
með eðlilegri lykt, bragð og útlit**

Minnkun matsróðun

Vanmerkt matvæli? Sendu Matvælastofnun ábendingu - www.mast.is

Stafræn lausn (stutta útgáfan)

Neytendur geta nálgazt upplýsingar um vörur í verzlunum á þrjá vegu aðra en að lesa utan á umbúðirnar

1. **Myndavélar snjallsíma geta lesið QR-kóða eða strikamerki á hillumerkingu/vörustandi.** Kóðinn vísar á vefslóð með upplýsingum. Þegar fyrir hendi fyrir allar vörur skráðar í Gagnalaug GS1
2. **App í snjalltæki les strikamerki vörunnar og sýnir viðeigandi upplýsingar.** Notandinn getur forskráð t.d. ofnæmisvalda eða óæskileg innihaldsefni og stillt tungumál ef sá möguleiki er fyrir hendi
3. **Skannar í verzlunum, svipaðir núverandi verðskönnum, lesa strikamerki og birta upplýsingar.** Getur hentað þeim 10% sem eiga ekki snjallsíma

Aukinn skilningur á notagildi stafrænna lausna

- FA hefur beitt sér fyrir því að kynna stafrænar lausnir á þessum viðfangsefnum fyrir stjórnýslu og stjórnámálamönnum
- Héldum fundi með utanríkisráðherra og viðskiptaskrifstofu utanríkisráðuneytisins fyrir síðustu viðskiptaviðræður við Bandaríkin. Ráðherrann mjög áhugasamur
- Beittum okkur í starfshópi sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra um betri merkingar matvæla fyrir því að nýta stafrænu lausnirnar fremur en að hrúga meiri upplýsingum á umbúðir
- Breytt afstaða og aukinn skilningur stjórnvalda á undanförnum misserum

Samþykkt ríkisstjórnarinnar

- Tillaga utanríkis- og sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra samþykkt á ríkisstjórnarfundum í ágúst 2020
- *Stefnt verði að því að frá ársbyrjun 2021 verði fyrirtækjum á Íslandi heimilt að uppfylla kröfur um merkingar á matvæli með tæknilausn (þeirri sem byggist á GS1 Gagnalaug, smáforriti og/eða QR kóða) sem kemur í staðinn fyrir merkingar á umbúðum*
- Vinna mun fara fram við greiningu á núverandi regluverki, lagt mat á hverju þurfi að breyta svo hægt verði að hrinda ákvörðuninni í framkvæmd
- Vinnan á hendi ANR
- **Drög að nýrri reglugerð komin í samráðsgátt stjórnvalda (10. marz 2021)**

Tillögur starfshóps um merkingar á matvörum

Starfshópur á vegum ANR skilaði skýrslu í september 2020

- Fulltrúar FA, SVÞ, SI, Neytendasamtakanna, Bændasamtakanna, ráðuneytisins
- Mikilvægt að stjórnvöld fylgist vel með og stuðli að því að stafrænar lausnir til að miðla upplýsingum til neytenda verði nýttar í sem mestum mæli
- Stjórnvöld ættu að stuðla að því að neytendur geti hafið notkun lausnanna hið fyrsta, e.t.v. í gegnum smáforrit í síma
- Stjórnvöld ættu að beita sér fyrir því að neytendur og verzlunarfyrirtæki verði meðvituð um tilvist og notagildi lausnanna

Betri merkingar matvæla
Skýrsla samráðshóps

Stjórnarráð Íslands
Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið

Lausn fyrir framtíðina

Með því að fyrirtæki í matvælageiranum miðli upplýsingum um vörur með stafrænum hætti er hægt að ná mörgum markmiðum og ná fram miklum ávinningi:

- Draga úr kostnaði við endurmerkingar á innfluttum vörum
- Eyða hindrunum í milliríkjaviðskiptum
- Verða við kröfu neytenda um auknar upplýsingar um vörur
- Auka þægindi neytenda og skapa möguleika á notendaviðmóti sem lagað er að einstaklingsþörfum

Vilji greinarinnar vs. vilji stjórnvalda

- Vilji stjórnvalda er háður því að fyrirtækin sýni frumkvæði og séu tilbúin í verkefnið, komi inn í Gagnalaugina
- Til að fyrirtækin séu tilbúin í verkefnið þurfa þau að vita að stjórnvöldum sé alvara með að breyta reglunum
- Þarf að vinnast samhliða, skref fyrir skref
- Drög að reglugerð skýrt merki um að stjórnvöld séu klár
- Hugmyndir um tilraunaverkefni

